

Demokrati – Unges demokratiske kompetencer

Danske elever er sammen med finske elever de mest kompetente demokrater i verden. Det viser en international undersøgelse af elevernes samfundsfaglige færdigheder og evne til at deltage i politiske debatter.

Kritiske og selvstændige unge

Danske unge har som kompetente demokrater en god forståelse af demokratiets grundprincipper og solid viden om sociale, politiske og samfundsmæssige institutioner. Unge er gode til at analysere og forholde sig kritisk til politiske problemstillinger. Det er hovedkonklusionen i "The International Civic and Citizenship

Education Study (ICCS)", der er en komparativ undersøgelse af de demokratiske kompetencer blandt de ældste elever i 38 lande.

Undersøgelsen viser, at selvom unge ikke mestrer 'kongerække'-spørgsmål om samfund og politik, som for eksempel hvem der er borgmester i en given kommune, så har eleverne kernekompetencerne til at kunne begå sig i et samfund og deltage aktivt i samfundsdebatten: De kan analysere og kritisk vurdere politiske problemstillinger og udsagn.

FIGUR 1: SAMMENLIGNING AF UNGES DEMOKRATISKE KOMPETENCER¹ (INDEKSSCORE OG ALDER)

Nr.	Land	Score	Alder
1	Finland	576	14,7 år
2	Danmark	576	14,9 år
3	Sverige (9. klasse)	574	15,8 år
4	Sydkorea	565	14,7 år
6	Norge (9. klasse)	538	14,7 år
7	Sverige	537	14,8 år
15	England	519	14,0 år
18	Norge	515	13,7 år
24	Østrig	503	14,4 år
	ICCS-gennemsnit	500	
36	Indonesien	433	14,3 år
37	Paraguay	424	14,9 år
38	Den Dominikanske Republik	380	14,8 år

Demokratikompetencer er mere end et fag

Den demokratiske kompetenceudvikling er ikke noget, der alene sker i specifikke fag som samfundsfag, men også igennem kulturen og miljøet, som eleverne møder i deres hverdag. Det opleves som socialt acceptabelt at udtrykke uenighed med andre elever i klassen og læreren, og generelt har skolemiljøet en positiv effekt på elevernes demokratifærdigheder.

Ifølge lærere og skoleledere er formålet med samfundsfagsundervisningen at give unge stærke færdigheder i at analysere politiske problemstillinger og afkode den politiske debat. Dét fokus i undervisningen sikrer fremtidens demokrater kompetencer til at kunne analysere politiske problemstillinger og udsagn – og giver samtidig de unge en god forståelse af demokratiet og dets grundlæggende forudsætninger. ICCS dokumenterer da også, at danske unge udmærker sig ved at have stærke kompetencer til at arbejde selvstændigt og udvikle løsninger på sociale, økonomiske og politiske problemstillinger.

FIGUR 2: DANSKE UNGES TILSLUTNING TIL DEMOKRATISKE RETTIGHEDER²

Tilslutning til ytringsfrihed	98 pct.
Tilslutning til rettigheder	97 pct.
Tilslutning til frie valg	97 pct.
Tilslutning til mulighed for protest	94 pct.

Stor tillid til demokratiske institutioner

Viden om demokratiets institutioner og grundlæggende forudsætninger afspejler sig også i undersøgelsen, der viser, at danske unge har stor tillid til demokratiets institutioner og bakker op om demokratiets grundfundament: ytringsfrihed, frihedsrettigheder, frie valg og muligheden for at protestere.

Lav politisk selvtillid

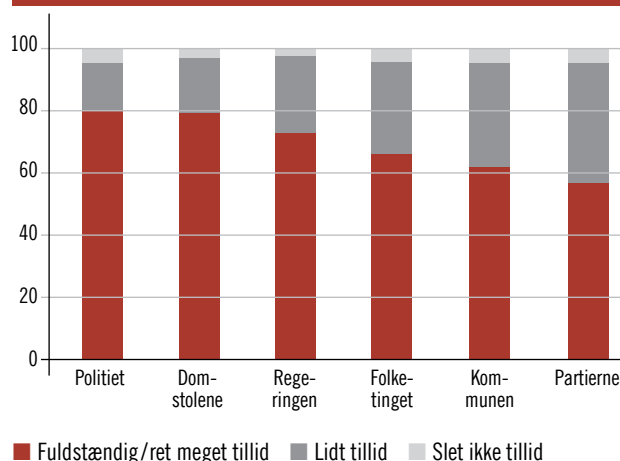
På spørgsmålet om politisk selvtillid lander de danske elever akkurat på gennemsnittet af samtlige 38 lande i undersøgelsen. Det er imidlertid ikke et prangende resultat taget i betragtning af, at de, jævnfør folkeskolens formålsparagraf, skal være forberedte på et aktivt medborgerskab. Den forholdsvis lave politiske selvtillid blandt unge står i kontrast til deres generelt gode demokratikompetencer, som undersøgelsen dokumenterer. Den lave politiske selvtillid risikerer at blive en fremtidig udfordring, idet den politiske selvtillid handler om, at unge tror på, at de har tilstrækkelige kundskaber til at deltage i demokratiet. Det kan eksempelvis få afgørende betydning for, om de unge vil stemme ved valg.

Den generelle, lave politiske selvtillid blandt unge har nuancer. Eleverne har en rimelig selvtillid på spørgsmål, der handler om at forstå politiske sager og problemstillinger. Omvendt har færre unge selvtillid til at udfolde deres meninger om politik over for andre. Eksempelvis mener næsten 62 procent af eleverne, at de har let ved at forstå de fleste politiske sager og problemer, mens kun 52 procent mener, at de har holdninger, der er værd at lytte til.

Paradokset

Selvom testresultatet viser, at danske elever er ekstremt dygtige til at analysere og forstå politiske problemstillinger og har stor tillid til demokratiet, så oplever de ikke, at deres færdigheder, viden og erfaringer er tilstrækkelige til at deltage i den politiske

FIGUR 3: DANSKE UNGES TILLID TIL DEMOKRATISKE INSTITUTIONER³ (PROCENT)

proces. Det lader altså til, at selvom de danske unge – sammen med finske unge – er verdensmestre i demokrati, så er de alligevel usikre på, om de er dygtige nok til at deltage i demokratiet.

FIGUR 4: SAMMENLIGNING AF UNGES POLITISKE SELVTILLID⁴ (INDEKSSCORE)

Placering	Land	Score
1	Indonesien	56
2	Thailand	55
3	Den Dominikanske Republik	55
4	Guatemala	55
5	Grækenland	53
ICCS-gennemsnit		50
18	Østrig	50
21	Danmark	50
28	Norge	48
30	Sverige	47
35	Finland	45

1 Bruun, Jens og Liberkind, Jonas (2009): *Unge politiske dannelse*, DPU, Aarhus.
2 Bruun, Jens og Liberkind, Jonas (2009): *Unge politiske dannelse*, DPU, Aarhus.
3 Bruun, Jens og Liberkind, Jonas (2009): *Unge politiske dannelse*, DPU, Aarhus.
4 Bruun, Jens og Liberkind, Jonas (2009): *Unge politiske dannelse*, DPU, Aarhus.